

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2020 року)

У двох частинах

Частина 1

Суми
Сумський державний університет
2020

5. Положення про Державну екологічну інспекцію України: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.04.2017 р. № 275. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-%D0%BF> (дата звернення: 13.04.2020).
6. Біла книга про реформу екологічного контролю. URL: <http://epl.org.ua/eco-analytics/bila-knyga-pro-reformu-ekologichnogo-kontrolyu/#> (дата звернення: 02.04.2020).
7. Про схвалення Концепції реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 р. № 616-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616-2017-%D1%80> (дата звернення: 02.04.2020).
8. Зелена книга про юридичну відповідальність у сфері довкілля. URL: <http://epl.org.ua/eco-analytics/zelena-knyga/> (дата звернення: 02.04.2020).
9. Про державний екологічний контроль: проект Закону № 3091 від 19.02.2020. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68186 (дата звернення: 17.04.2020).
10. «Екологія-Право-Людина» про законопроект «Про державний екологічний контроль». URL: <https://rpr.org.ua/news/ekolohiia-pravo-liudyna-pro-zakonoproekt-pro-derzhavnyu-ekolohichnyu-kontrol/> (дата звернення: 04.04.2020).

АНАЛІЗ ЗАПРОВАДЖЕНИХ ЗМІН ЩОДО ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ ТА КОНТРОЛЮ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРАЦЮ

Кисельова О. І.

*д. ю. н., доцент, доцент кафедри АГПФЕБ ННІ права
Сумського державного університету*

Відповідно до ст. 43 Конституції України держава створює умови для здійснення громадянами права на працю. Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю є важливими способами захисту трудових прав працівників, гарантією забезпечення законності в трудових відносинах. Важливість наглядової та контрольної діяльності щодо використання роботодавцями найманої праці зумовлюється багатьма чинниками, зокрема: низьким рівнем правової культури серед роботодавців; поширенням неофіційної зайнятості, коли використання праці відбувається поза впливом трудового законодавства тощо. Поширеними є випадки несвоєчасної або неповної виплати заробітної плати, ігнорування закону у сфері охорони праці, незаконного звільнення з роботи. В такому випадку суб'єкти в межах трудових правовідносин потребують належної уваги, а права всіх учасників – захисту. Особливо значущим у вирішенні цього набуває дослідження організації і діяльності спеціалізованих суб'єктів з нагляду і контролю за додержанням

законодавства про працю.

Відповідно до ст. 259 КЗпП України державний нагляд і контроль за дотриманням трудового законодавства та інших нормативних правових актів, що містять норми трудового права, усіма роботодавцями на території України здійснює Державна служба України з питань праці [1]. 31 грудня 2019 року набрала чинності постанова КМУ від 04.12.2019 р. №1132, якою викладено у новій редакції Порядок здійснення державного контролю за додержанням законодавства про працю [2]. Багато у чому Порядок повторює положення попереднього Порядку здійснення державного контролю за додержанням законодавства про працю, скасованого 14 травня 2019 року постановою Шостого апеляційного адміністративного суду. Процедурно новий порядок перевірок не відрізняється від попереднього документа. Державний контроль за додержанням законодавства про працю реалізується через інспекційні відвідування та невізні інспектування, що проводять інспектори праці Держпраці та органів місцевого самоврядування.

У пункті 5 Порядку контролю визначено перелік підстав для здійснення інспекційних відвідувань. Такими підставами, зокрема, є звернення працівника щодо порушення законодавства про працю, звернення фізичної особи про порушення стосовно неї правил оформлення трудових відносин, рішення суду, повідомлення органів державного нагляду (контролю), правоохоронних органів, інформації органів Держстату, ДФС, ПФУ, профспілкових організацій, а також за рішенням керівника органу контролю щодо виявлення неоформлених трудових відносин.

До позитивних нововведень можна віднести виключення з переліку такої інформації відомостей від ДФС про роботодавців, які мають заборгованість із єдиного соціального внеску. Також Порядок конкретизує, за яких умов дані з ПФУ про роботодавців, які нараховують зарплату працівників у розмірі, меншому за мінімальну може слугувати підставою для перевірки. Відтепер кількість таких працівників має дорівнювати або перевищувати 30 відсотків від загальної кількості. Раніше таку відсоткову межу не вказували.

Також, якщо раніше для проведення інспекційного відвідування інспектору достатньо було пред'явити службове посвідчення, то тепер, крім цього, на вимогу об'єкта відвідування інспектор повинен пред'явити направлення на його проведення і зробити запис в журналі реєстрації перевірок. Проте, із вимог пункту 8 Порядку зазначений вище обов'язок інспектора впливає лише перед підписанням акта інспекційного відвідування, що складається за результатами перевірки.

Порядок контролю передбачає, що у разі виконання у встановлені строки припису

про усунення порушень заходи щодо притягнення до відповідальності не застосовуються, крім випадків, якщо йдеться про факти використання праці неоформлених працівників, несвоєчасної виплати заробітної плати або виплати її в неповному обсязі, недодержання мінімальних гарантій в оплаті праці. У таких випадках заходи щодо притягнення до відповідальності застосовуються одразу після закінчення перевірки і одночасно із внесенням припису.

За письмовою заявою роботодавця інспектори можуть проводити аналіз стану дотримання законодавства про працю. За результатами такого аналізу роботодавець до відповідальності не притягується. Порядком нагляду передбачена процедура виявлення порушень та недоліків під час здійснення повноважень з контролю за додержанням законодавства про працю виконавчими органами міських рад міст обласного значення, сільських, селищних, міських рад об'єднаних територіальних громад та центральними органами виконавчої влади.

Отже, головним нововведенням порядку виступає зміна ролі Держпраці з «карального» органу і набуття переважно статусу «доброго наставника», який спочатку проводитиме з роботодавцями роботу й заходи попереджувального та роз'яснювального характеру й має право застосовувати санкції тільки в разі неусунення порушень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 1971. Дод. до № 50. Ст. 375.
2. Деякі питання здійснення державного нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 р. № 823 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/823-2019-%D0%BF>.

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ – НАЙБІЛЬШ ЕФЕКТИВНА ФОРМА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРАЦІВНИКІВ

Вапнярчук Н. М.

*к. ю. н., старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник НДІ правового
забезпечення інноваційного розвитку
Національної академії правових наук України*

В умовах інноваційного розвитку економіки найбільш ефективною формою профнавчання виступає підвищення кваліфікації, що сприяє якісному виконанню працівниками своїх обов'язків, розширенню меж компетенції, можливості оволодіння